

แนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า

เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของสมาชิกในการพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้ารายย่อยให้เป็นที่น่าพอใจและเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

โดยอาศัยอำนาจตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทค. 35/2556 เรื่อง มาตรฐานการประกอบธุรกิจโครงสร้างการบริหารงาน ระบบงาน และการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์และผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ข้อ 9 โดยความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย ด้วยความร่วมมือของชมรมผู้ดูแลการปฏิบัติงานด้านหลักทรัพย์ และชมรมปฏิบัติการหลักทรัพย์ จึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า เพื่อให้สมาชิกสมาคมถือปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ 1. ให้ยกเลิกแนวทางการปฏิบัติงานของบริษัทหลักทรัพย์ในการพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้ารายย่อย ลงวันที่ 15 มกราคม 2550

ข้อ 2. ในแนวทางการปฏิบัติงานนี้

“สมาคม” หมายความว่า สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย

“ลูกค้า” หมายความว่า ลูกค้ารายย่อยที่ไม่ใช่ลูกค้าสถาบัน

นอกเหนือจากคำที่บัญญัติไว้ข้างต้น ให้คำที่ปรากฏในแนวทางการปฏิบัติงานฉบับนี้มีความหมายเป็นไปตามนิยามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทค. 35/2556 เรื่อง มาตรฐานการประกอบธุรกิจโครงสร้างการบริหารงาน ระบบงาน และการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์และผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

ข้อ 3. สมาชิกควรกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัทหรือคณะกรรมการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท โดยระเบียบวิธีปฏิบัติดังกล่าวควรครอบคลุมอย่างน้อยในเรื่องต่างๆตามแนวทางการปฏิบัติงานนี้

ข้อ 4. การกำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า

โดยที่การกำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าเป็นการกำหนดอำนาจซื้อของลูกค้าซึ่งจะมีผลกระทบต่อความเสี่ยงของสมาชิกหากลูกค้าผิดนัดชำระหนี้หรือส่งมอบหลักทรัพย์ล่าช้า ดังนั้น สมาชิกควรมีการกำหนดวงเงินของลูกค้าต่อราย เทียบเคียงกับขนาดของเงินกองทุนของสมาชิกอย่างเหมาะสม เพื่อมิให้เกิดการกระจุกตัวในการให้วงเงินแก่ลูกค้ารายใดรายหนึ่งมากเกินไป รวมทั้งเพื่อมิให้สมาชิกให้วงเงินลูกค้าสูงเกินฐานะของบริษัท อันอาจจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์โดยรวม

นอกจากการกำหนดขนาดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ที่เหมาะสมกับบริษัทแล้ว สมาชิกควรกำหนดวงเงินให้เหมาะสมกับลูกค้า โดยพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ การรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (KYC/CDD) ตามระเบียบของสมาชิก ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

4.1 กรณีลูกค้าบุคคลธรรมดา

สมาชิกควรวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าด้วยความรอบคอบรัดกุม โดยตรวจสอบความมั่นคง สม่าเสมอ และความสมเหตุสมผลของฐานะการเงิน แหล่งที่มาของรายได้จากอาชีพหรือธุรกิจหลัก และทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาแสดงต่อสมาชิก รวมทั้งเอกสารที่ประกอบการพิจารณาความมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น

(1) เอกสารแสดงรายการทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาแสดงต่อสมาชิก ควรเป็นเอกสารที่แสดงถึงทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องและปลอดจากภาระผูกพันและเพียงพอต่อการพิจารณากำหนดวงเงิน และความสมเหตุสมผลของการเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน เช่น บัญชีเงินฝากธนาคารเฉลี่ยย้อนหลังอย่างน้อย 3 เดือน พันธบัตร บัตรเงินฝาก ตัวแลกเงินที่สถาบันการเงินเป็นผู้ออก หุ้นกู้ หลักทรัพย์จดทะเบียน หน่วยลงทุน เป็นต้น โดยวงเงินที่ลูกค้าได้รับไม่ควรเกิน 3 เท่าของมูลค่าเฉลี่ยรวมของทรัพย์สินที่นำมาแสดงดังกล่าว

ในกรณีที่เอกสารแสดงรายการทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาแสดงระบุถึงทรัพย์สินที่เป็นหลักทรัพย์ที่ลูกค้ามีไว้กับสมาชิกอื่น หลักทรัพย์นั้นควรเป็นหลักทรัพย์ที่ปลอดจากภาระผูกพัน และปรากฏข้อมูลเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นความเคลื่อนไหวของหลักทรัพย์ในบัญชี เช่น

(ก) รายงานการเคลื่อนไหวของหลักทรัพย์ (movement)

(ข) การซื้อขายหรือยอดหลักทรัพย์คงเหลือรายเดือนย้อนหลังมากกว่า 1 เดือน

โดยวงเงินที่ลูกค้าได้รับไม่ควรเกิน 1 เท่าของมูลค่าเฉลี่ยของทรัพย์สินที่อยู่กับสมาชิกอื่นที่นำมาแสดง อย่างไรก็ตามสมาชิกอาจนำยอดทรัพย์สินคงเหลือล่าสุด หรือยอดทรัพย์สินสูงสุดที่นำมาแสดงมาพิจารณาร่วมด้วยได้ โดยบริษัทสมาชิกควรพิจารณาเอกสารทางการเงินอย่างระมัดระวังและสมเหตุสมผล

ทั้งนี้ การคำนวณมูลค่าเฉลี่ยของทรัพย์สิน อาจใช้การคำนวณแบบ simple average หรือ weighted average ตามเวลา ตามความเหมาะสมกับปริมาณข้อมูลหรือลักษณะข้อมูลที่ได้รับจากลูกค้า

(2) หนังสือรับรองเงินเดือน หลักฐานแสดงแหล่งที่มาของรายได้หรือประวัติการเดินบัญชีธนาคาร โดยวงเงินที่ลูกค้าจะได้รับไม่ควรเกิน 12 เท่าของรายได้ประจำต่อเดือน ทั้งนี้ ในกรณีที่ลูกค้ามีรายได้ประจำจากการให้เช่าทรัพย์สิน (เช่น ที่ดิน อาคาร รถยนต์) สมาชิกควรตรวจสอบรายได้และแหล่งที่มาของรายได้จากหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้เป็นสิ่งสำคัญ

(3) สำหรับลูกค้าที่เป็นเจ้าของกิจการ วงเงินที่ได้รับไม่ควรเกิน 1 เท่าของผลคูณระหว่างส่วนของผู้ถือหุ้นกับสัดส่วนการถือหุ้นของลูกค้าในกิจการดังกล่าว

4.2 กรณีลูกค้านิติบุคคล

สมาชิกควรพิจารณางบการเงินปีล่าสุดที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ซึ่งได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด (ถ้ามี) โดยวงเงินที่ลูกค้านิติบุคคลจะได้รับไม่ควรเกิน 1 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้นตามงบการเงินดังกล่าว

4.3 กรณีบัญชี Cash Balance

ลูกค้าที่เปิดบัญชี Cash Balance สมาชิกควรพิจารณาให้วงเงินในการซื้อขายไม่เกินเงินสดหรือเงินค้ำขายหลักทรัพย์ที่วางเป็นหลักประกันในการชำระราคา ซึ่งในกรณีนี้บริษัทควรนำข้อมูลจากการทำการรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (KYC/CDD) มาพิจารณากำหนดเกณฑ์จำนวนเงินรับโอนสำหรับลูกค้าแต่ละรายหรือแต่ละกลุ่ม และในกรณีที่ลูกค้าไม่ได้แสดงเอกสารเกี่ยวกับฐานะการเงินของลูกค้า เกณฑ์จำนวนเงินดังกล่าวไม่ควรเกิน 500,000 บาท หากลูกค้ามีการโอนเงินเข้ามาสูงกว่าเกณฑ์จำนวนเงินนั้นบ่อยครั้งหรืออย่างมีนัยสำคัญ ทางบริษัทจะต้องดำเนินการทบทวนการรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (KYC/CDD) รวมทั้งทบทวนฐานะการเงินของลูกค้า หากพบว่าข้อมูลในการรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าไม่เพียงพอเมื่อ

เทียบกับจำนวนเงินที่โอนเข้ามา ให้ดำเนินการกระบวนการรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าเพิ่มเติม

โดยการทบทวนฐานะการเงินของลูกค้าควรมีเอกสารหลักฐานสนับสนุนการทบทวนทำนองเดียวกับการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า กรณีลูกค้าปัจจุบันของบริษัทอาจใช้ข้อมูลมูลค่าทรัพย์สินที่มีอยู่กับบริษัทสุทธิที่ปลอดภาระผูกพันเป็นแนวทางในการกำหนดเกณฑ์จำนวนเงิน

อนึ่ง สมาชิกควรวิเคราะห์และกำหนดขนาดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าโดยพิจารณาถึงตัวตนของลูกค้า พฤติกรรมที่อาจบ่งชี้ถึงการเป็น Nominee ของบุคคลอื่นด้วย

ข้อ 5. ขั้นตอนการพิจารณาและผู้มีอำนาจในการอนุมัติวงเงิน

โดยที่สมาชิกควรมีการพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ที่รัดกุมและรอบคอบเพียงพอ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสมาชิกกำหนดวงเงินได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าและความเสี่ยงที่สมาชิกยอมรับได้ สมาชิกจึงควรกำหนดขั้นตอนการพิจารณาและอนุมัติวงเงิน ดังนี้

5.1 สมาชิกควรกำหนดผู้มีอำนาจอนุมัติวงเงินในแต่ละลำดับชั้นไว้ให้ชัดเจน และในกรณีที่เป็นการอนุมัติวงเงินจำนวนสูง สมาชิกควรเพิ่มความรัดกุมในการพิจารณามากยิ่งขึ้น เช่น ควรผ่านการพิจารณาของบุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการบริษัทมอบอำนาจอนุมัติ คณะกรรมการพิจารณาวงเงิน (credit committee) หรือคณะกรรมการบริษัท เป็นต้น

5.2 ในการขออนุมัติและการอนุมัติวงเงิน ผู้ขออนุมัติและผู้อนุมัติควรจัดทำบันทึกความเห็นและเหตุผลประกอบการพิจารณาที่ชัดเจนในทุกขั้นตอนของการพิจารณาวงเงิน เช่น เจ้าหน้าที่การตลาด ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่การตลาด ผู้อนุมัติวงเงินตามลำดับชั้น และในกรณีผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ควรจะบันทึกความเห็นดังกล่าวให้ชัดเจนด้วย

5.3 ผู้อนุมัติวงเงินควรพิจารณาอนุมัติตามหลักเกณฑ์ที่สมาชิกกำหนด ในกรณีวงเงินที่ขออนุมัติสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สมาชิกควรมีขั้นตอนดำเนินการเพิ่มเติมดังนี้

5.3.1 กรณีวงเงินที่ขออนุมัติอยู่ในข่ายที่บุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการบริษัทมอบอำนาจอนุมัติไว้ตามลำดับชั้นจะพิจารณาอนุมัติได้

(1) ผู้ขออนุมัติควรจัดทำบันทึกความเห็นและเหตุผลโดยละเอียดเสนอต่อบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ

(2) ในการพิจารณาวงเงิน บุคคลหรือคณะบุคคลควรระบุเหตุผลที่ชัดเจนในการอนุมัติวงเงิน

(3) บุคคลหรือคณะบุคคลควรจัดทำรายงานการพิจารณาอนุมัติวงเงินตาม 5.3.1(2) ของลูกค้าที่ขออนุมัติวงเงินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อทราบ ในการประชุมครั้งแรกภายหลังจากที่มีการพิจารณาอนุมัติวงเงินดังกล่าว ซึ่งไม่ควรเกิน 3 เดือนนับจากวันที่บุคคลหรือคณะบุคคลได้พิจารณาอนุมัติวงเงินนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการบริษัทไม่เห็นด้วยกับการอนุมัติวงเงินให้ลูกค้ารายใด สมาชิกควรทบทวนวงเงินของลูกค้ารายนั้นทันที ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทอาจมอบหมายให้คณะบุคคลดูแลติดตามรายการที่อนุมัติต่างจากแนวทางที่บริษัทกำหนดและนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทในกรณีที่เป็นรายการที่มีนัยสำคัญ

5.3.2 กรณีวงเงินที่ขออนุมัติไม่อยู่ในข่ายที่บุคคลหรือคณะบุคคลตาม 5.3.1 จะพิจารณาอนุมัติได้

(1) ผู้ขออนุมัติควรจัดทำบันทึกความเห็นและเหตุผลโดยละเอียดเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ

(2) ในการพิจารณาวงเงิน คณะกรรมการบริษัทควรระบุเหตุผลที่ชัดเจนในการอนุมัติวงเงิน

5.4 สมาชิกควรจัดเก็บและเรียกดูข้อมูลของลูกค้ำที่สมาชิกให้วงเงินไม่เป็นไปตามข้อ 4. การกำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้ำ ได้ทันทีเมื่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ร้องขอ

5.5 ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่สมาชิกเห็นสมควรจะพิจารณาเพิ่มวงเงินชั่วคราวให้แก่ลูกค้ำ สมาชิกควรกำหนดขั้นตอนการพิจารณาและผู้มีอำนาจอนุมัติวงเงินชั่วคราว รวมทั้งระบุเหตุผลและระยะเวลาของวงเงินชั่วคราวดังกล่าวให้ชัดเจน เช่น

ในกรณีที่การขออนุมัติวงเงินชั่วคราวข้างต้นอาจทำให้วงเงินของลูกค้ำสูงกว่าเกณฑ์ปกติ (เช่น เกณฑ์ปกติกำหนดวงเงินสูงสุด 1,000,000 บาท สมาชิกอนุมัติวงเงินตอนที่เปิดบัญชี 800,000 บาท และจะขออนุมัติวงเงินชั่วคราวเกินกว่า 200,000 บาท) สมาชิกควรปฏิบัติในทำนองเดียวกับการพิจารณาอนุมัติวงเงินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดตาม 5.3.1 หรือ 5.3.2 โดยอนุโลม

ในการเพิ่มวงเงินชั่วคราวดังกล่าว สมาชิกควรกำหนดอัตราสูงสุดของวงเงินชั่วคราวตามสัดส่วนของวงเงินเดิมที่จะไม่ทำให้วงเงินของลูกค้ำเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (เช่น วงเงินชั่วคราวไม่เกินร้อยละ 50 ของวงเงินเดิม)

นอกจากนี้ สมาชิกควรดำเนินการที่สามารถทำให้มั่นใจได้ว่า การเพิ่มวงเงินชั่วคราวเป็นการอนุมัติเพื่อประโยชน์ในการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นครั้งคราวเท่านั้นและควรกลับไปสู่วงเงินเดิมโดยเร็ว ซึ่งหากสมาชิกมีการอนุมัติวงเงินชั่วคราวให้ลูกค้ำรายใดบ่อยครั้ง สมาชิกควรพิจารณาทบทวนวงเงินของลูกค้ำรายนั้นโดยไม่ชักช้า

ข้อ 6. การทบทวนและการระงับวงเงินของลูกค้ำ

เพื่อให้การกำหนดวงเงินของลูกค้ำเป็นปัจจุบันและเหมาะสมกับข้อมูลลูกค้ำที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไป สมาชิกควรทบทวนวงเงินของลูกค้ำอย่างน้อยปีละครั้ง ยกเว้นในกรณีต่อไปนี้ที่สมาชิกควรทบทวนวงเงินทันทีหรืออาจพิจารณาระงับการซื้อขายของลูกค้ำ

6.1 ลูกค้ำมีการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ เช่น ลูกค้ำมีการชำระหนี้ล่าช้า ลูกค้ำผิดนัดชำระหนี้ ลูกค้ำใช้เงินกู้ยืมนอกระบบ ธุรกิจลูกค้ำประสบความเสียหาย ลูกค้ำมีหนี้สินล้น พันตัว เป็นต้น หรือพบความผิดปกติในข้อมูลสำคัญที่ใช้ประกอบการพิจารณาวงเงิน เช่น การโอนหุ้นที่ใช้ในการเพิ่มวงเงินออกในเวลาไม่นานหลังจากได้รับการพิจารณาเพิ่มวงเงิน

6.2 ลูกค้ำมีพฤติกรรมซื้อขายหลักทรัพย์ในลักษณะที่อาจไม่เหมาะสม ซึ่งมีผลให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด (false market) หรือตามที่ตลาดหลักทรัพย์มีข้อสังเกต

6.3 ลูกค้ำมีพฤติกรรมที่อาจเข้าข่ายการดำเนินการที่เป็นการฟอกเงินหรือการซื้อขายเป็นกลุ่ม หรือเป็น nominee

ทั้งนี้ ในการทบทวนวงเงินและการระงับวงเงินของลูกค้ำ บริษัทอาจเลือกใช้เกณฑ์ตามที่กำหนดหรือพิจารณาจากประวัติการซื้อขายและการชำระราคาซื้อขายของลูกค้ำ

นอกเหนือจากการทบทวนวงเงินให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำ สมาชิกควรพิจารณาทบทวนวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการลงทุนของลูกค้ำ โดยไม่เพิ่มวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้ำจากการพิจารณาเพียงข้อมูลการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผ่านมา หรือประวัติไม่เคยผิดนัดชำระหนี้ ในกรณีที่สมาชิกทราบว่า ลูกค้ำมีพฤติกรรมการลงทุนในลักษณะซื้อขายเร็ว หรือซื้อขายตามข่าวลือ หรือซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีความผันผวนสูง โดยอาจไม่คำนึงถึงปัจจัยพื้นฐาน หรือลูกค้ำมีการซื้อขายกระจุกตัวในหุ้นที่อยู่ใน Turnover list หรือมีประวัติการซื้อขายไม่เหมาะสม เช่น ลูกค้ำเคยถูกลงโทษหรือกล่าวโทษจากหน่วยงานทางการ สมาชิกควรพิจารณา กำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ให้ลูกค้ำดังกล่าว ด้วยความเข้มงวดกว่าปกติ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการผิดนัดชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของลูกค้ำอันอาจส่งผลกระทบต่อฐานะของสมาชิก และเพื่อมิให้การซื้อขายหลักทรัพย์ของ

ลูกค้าส่งผลกระทบต่อสภาพตลาดโดยรวม ตลอดจนป้องกันมิให้สมาชิกตกเป็นเครื่องมือสนับสนุนลูกค้าที่มีวัตถุประสงค์อื่นแอบแฝง

ข้อ 7. การตรวจสอบการปฏิบัติงาน

เพื่อให้มั่นใจว่าสมาชิกมีการพิจารณาการกำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์สำหรับลูกค้าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด สมาชิกควรจัดให้หัวหน้าสายงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติวงเงิน รวมถึงผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ติดตามดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ สมาชิกควรมีการสุ่มตรวจสอบการปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

แนวทางการปฏิบัติงานนี้มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2557 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2557

(นางภัทธีรา ดิปลกรุ่งธีระภพ)

นายกสมาคม

ตัวอย่างต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการกำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า

ตัวอย่างที่แสดงถึงความไม่เหมาะสมในเอกสารหรือข้อมูลประกอบการพิจารณา กำหนดวงเงินให้ลูกค้าตามข้อ 4

1. ลูกค้าไม่มีเอกสารประกอบหรือรายละเอียดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการ
2. แหล่งรายได้ไม่ชัดเจนและไม่มีหลักฐานยืนยันข้อมูลของลูกค้าให้ เช่น ลูกค้าแจ้งว่าได้รับมรดก หรือได้รับรายได้หรือทรัพย์สินจากคู่สมรส แต่ไม่นำส่ง Bank statement เพื่อประกอบการพิจารณา หรือจำนวนเงินใน Bank statement ไม่สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริง
3. ลูกค้าระบุว่า มีหุ้นใน portfolio แต่ไม่มีหลักฐานหรือมีหลักฐานที่ไม่สามารถยืนยันว่าลูกค้ามีหุ้นดังกล่าวจริง โดยตัวอย่างที่อาจแสดงได้ว่าลูกค้าเป็นเจ้าของหลักทรัพย์ใน portfolio ได้แก่ รายงานยอดคงเหลือทรัพย์สินของลูกค้า (statement) ที่ลูกค้าได้จากสมาชิกอื่น เป็นต้น
4. ลูกค้าไม่มีหลักฐานประกอบแสดงแหล่งที่มาของรายได้ที่ชัดเจน เช่น รายการใน statement มีการเคลื่อนไหวของเงินในบัญชีหลักหมื่นบาท แต่แจ้งรายได้สูงถึงหลักแสนบาทต่อเดือน
5. การให้วงเงินแก่ลูกค้าจากยอดเงินฝากที่สูงสุดใน statement โดยไม่พิจารณาข้อมูลที่ปรากฏในรายการอื่นๆ ประกอบ ซึ่งอาจไม่แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริง
6. วิธีการคำนวณจำนวนเงินฝากธนาคารเฉลี่ยย้อนหลัง 3 เดือน ไม่เหมาะสม เช่น การนำตัวเลขสูงสุด และต่ำสุดใน Bank statement มาหาค่าเฉลี่ย หรือ นำตัวเลขสูงสุดมาคูณ 2 เท่า โดยไม่ได้เฉลี่ย ทำให้การประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าไม่สมเหตุสมผล
7. บัญชีเงินฝากธนาคารของลูกค้าที่ปรากฏข้อมูลย้อนหลังที่นำมาใช้พิจารณา กำหนดวงเงินมีรายการไม่สม่ำเสมอ โดยมียอดสูงสุดที่แตกต่างจากยอดอื่นอย่างก้าวกระโดดและไม่มีเหตุอันสมควร และบางกรณีมีการถอนยอดทั้งหมดหรือในจำนวนที่มีนัยสำคัญออกไปวันถัดไปหรือทยอยถอนออกในระยะเวลาอันใกล้

ตัวอย่างกรณีบริษัทควรทบทวนวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าและรวมถึงทบทวนการทำ KYC/CDD ตามข้อ 4 และ ข้อ 6

1. ลูกค้าโอนเงินหรือหลักทรัพย์เข้าบัญชีเพื่อเพิ่มวงเงิน และมีการโอนเงินหรือหลักทรัพย์ดังกล่าวออกไปยังบัญชีของตนเอง หรือบุคคลอื่นที่บริษัทแห่งอื่นซึ่งอาจหมายถึงลูกค้ามีการใช้หลักทรัพย์เดิมเวียนเป็นหลักประกันเพิ่มวงเงินอีกหลายบริษัท
2. มีการขอเพิ่มวงเงินเพิ่มจำนวนมากในระยะเวลาอันสั้น
3. ลูกค้ามีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ในการรับเอกสาร เปลี่ยน email ในการติดต่อ เปลี่ยนลายเซ็นหลังเริ่มซื้อขายไม่นาน หรือมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่มากกว่า 1 ครั้งในระยะเวลาใกล้เคียง
4. ลูกค้าหลายรายมีการใช้ที่อยู่ติดต่อหรือ email address หรือ IP address เดียวกัน
5. ลูกค้าที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องมีข้อสังเกต
6. ลูกค้าที่มีการส่งคำสั่งซื้อขายที่อาจไม่เหมาะสมตามเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด
7. ลูกค้าที่ซื้อขายหลักทรัพย์ที่เข้าเกณฑ์ Cash Balance จำนวนมากเมื่อเทียบกับการซื้อขายรวมของลูกค้า
8. ลูกค้ามีการโอนหลักทรัพย์จากบัญชีไปยังบุคคลอื่นในจำนวนครั้งและปริมาณที่เกินความเหมาะสม
9. ลูกค้ามีการโอนเงินเข้าออกถี่ และลูกค้ามีเลขที่บัญชีในการรับโอนหลายบัญชี
10. ลูกค้าที่มีเอกสาร เช่น ใบยืนยันซื้อขายหลักทรัพย์ รายการแสดงทรัพย์สิน ตีคืนกลับเป็นประจำบ่อยครั้ง โดยไม่สามารถหาสาเหตุหรือติดต่อลูกค้าได้
11. ลูกค้าที่มีรายการที่อาจเข้าข่ายธุรกรรมต้องสงสัย (STR)